

# אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

## פה.

### עין משפט נר מצוה

א וימי' פ"ה מהל' חובל  
הל"א טו"ע ח"מ סי' טכ  
סעי' א'  
יג ב מיי' פ"ה מהל'  
ממרים הל' יב ועין  
כ"מ סמג לאוין ריט  
טו"ע י"ד סי' רמא סעיף  
ד:  
יד ג מיי' פ"ג מהל' חובל  
ומזיק הל' ג סמג עשין  
ע טו"ע ח"מ סי' טכ  
סעיף לה:  
טו ד מיי' שם פ"ה הלכה  
ג סמג שם טו"ע שם  
סעיף ב:  
טז ה מיי' פ"ה מהל'  
ממרים הלכה יב סמג  
לאוין ריט טו"ע י"ד סי'  
רמא סעיף ד:

מקלקל נמי מיחייב ור' יהודה יש לדקדק דפטור מדתנן ב' כל הכלים  
(שבת ד' קכב:) ומייתי' בסמוך דמחט של יד (מומר) ליתול זה את  
הקוך דמשמע ליה להש"ס דלמא כולי עלמא כי הדיא דשליה שבת  
(ד' קמ.) דלמרי' אכל מוקף מחמת חסרון כיס אפילו ר' שמעון

מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת  
חוץ ממסר הגדול ויתד של ממרישה  
ומנא ליה דמודה ר' שמעון זה אלא  
משמע ליה דבסמא דהתם מודו כ"ע  
היכא דלא משכח פלוגתא וכיון דר'  
יהודה מחייב במלאכה שאינה צריכה  
לגופה לא אפשר למישרי מחט של יד  
ליתול זה את הקוך אי לא משום  
דסבירא ליה מקלקל בחצורה פטור  
ואע"ג דלמרי' ב' כירה (שם דף  
מז.) דשמואל במלאכה שאינה צריכה  
לגופה סבר לה כרבי יהודה וצ"ל ספק  
אכל (כריתות דף יט:) מסיק ר"ג אליבא  
דשמואל הנח למינוקות הואיל ומקלקל  
בחצורה חייב לאו משום דסבירא ליה  
הכי לשמואל אלא אליבא דמאן  
דמחייב קאמר ומדע דבשליה האורג  
(שבת דף ק.) אמר שמואל כל פטורי  
דשבת פטור דלא חסור לזר מהני  
תלת דפטור ומותר המפסי מורסא  
ומנא לן דפטור ומותר דתנן מחט  
של יד (מומר) ליתול זה את הקוך  
ומדשרי ליתול הקוך ש"מ דקסבר  
מקלקל בחצורה פטור דממעט מלאכה  
שאינה צריכה לגופה לא שריא דהא  
סבירא ליה דחייב:

**ורבי שמעון** מלאכה שאינה  
צריכה לגופה. כל מלאכה שאינה  
צריכה אלא לסלקה מעליה,  
היא מלאכה שאינה צריכה  
לגופה, דבריו לא בזה לו  
והוא היה צריך לה, הלכך לאו  
מלאכה מחשבת היא לר"ש  
(שבת צג.) ביישור ישר.  
הכחו הכאה שאין בה  
שום פרוטה לזקק. שם  
יש זה משלמי פרוטה  
משלם ואינו לזקק, דליפני  
בכחיותו בלאו נעוה (לכ):  
בכחיותו יצתה תורה חובל  
במכירתו למשלומי, ודי אין  
בה שום פרוטה לזקק שעבר  
על לא יוסף פן יוסף  
(מכות ט.) דמקשינן  
הכאה לקללה. בפרשת  
ואלה המעשרים סמך  
הענין אלא שסמך אחד  
מפסיק ביניהן ואיכא למ"ד  
היכא הוא (יבמות קא.).

וכן מוכח בההיא (י) דהמכבד והמרבץ דהא רבנן דסבירא להו כרבי  
יהודה דדבר שאין מתכוין ופטרי אפילו ישוה גומות וכן בפרק ספק  
אכל (כריתות דף כ.) דמתעסק שאינו מתכוין למלאכה פטור כ"ש  
הדיא דלוינו מתכוין אלא לגרייה והא דמחייב רבי יהודה בכריתות  
מתכוין לכבוד את העליונות והוצערו התחתונות מאליהן היינו התם  
משום דהוי פסיק רישיה וחייב מלאכה מחשבת כיון שידע שיצטרע ור'  
שמעון דפטור משום דלמיה צריכה לגופה ולא צעי מלאכה מחשבת  
דהא ר' שמעון מחייב מקלקל דהצורה ומקלקל דמיפטור בשאר מלאכות היינו משום דלא  
הוי מלאכה מחשבת כדמוכח שלהי פרק קמא  
דגיגיה (דף י.) מכלל דהצורה לא חיישין והא דשרינן לעבול לכתחלה בשבת אס  
להנאת עמנו הוא צריך אפילו דם חבורי מחבר  
ה"ט משום דלמיה צריכה לגופה ור' אליעזר דמחייב טהא (י) במכבד ומרבץ לאו משום  
דליהוי פסיק רישיה דהא שרי לר' שמעון לכתחלה  
אלא חשיב תיקון לכבוד ולריבון כעין זנין ואפילו בלא השוואת גומות דבדבר  
מועט מיחייב משום בוגה כדאשכחן (י) גולתה ופוקסת  
ובס"פ כירה (שבת דף מז.) דהוי שרי לטלטל נר הדולק בשבת אי לאו משום  
דבסין דמסרינן צו ללאת ואלו היינו משום דאי מכבד בלא מתכוין  
אינה צריכה לגופה היא ומיהו מימה דהא לשמואל קאמר בפרק כירה (י)  
דבדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש ובמלאכה שאינה צריכה  
לגופה סבר לה כר' יהודה וכיון דסבר כר"י במלאכה שאינה צריכה לגופה  
הכי שרי דבר שאין מתכוין דשרי התם (דף מא.) גבי מיחס  
שפיניה לתת לתוכו מים להפסיר אפי' שיעור לזקק דהוא ליה שגגת סקילה  
ו"ל דהא דלמרינן הכא קוך וסילוא משום דחיישין כשמתחיל  
להסיר שמה יתהפך דלא סגי אי לא הוי פסיק רישיה ולא יית צביל כן  
אכל שאר דבר שאין מתכוין דלא פסיק רישיה הוא שרי  
וליתול קוך בשבת מודה שמואל אע"ג דמחייב במלאכה שאינה צריכה  
לגופה דקסבר מקלקל בחצורה פטור:

**הא בבנו הא באחר.** רואה ללמד מכאן אזהרה למכה אצו דלא נפיק  
מפן יוסף כיון דלמיה מלווה להכותו ומשמע בסמוך דאפי'  
ציואל ליהרג נפקא לן אזהרה לבנו דחייב דמוקף לה רב חסדא במסרבין  
צו ללאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מיילי להלקותו  
ומיהו קשה היכי אתא צו בקל ומומר מאחר כיון דלמרי פטור במסרבין  
צו ללאת ואלו היינו משום דאי מכבד בלא מתכוין  
דפן יוסף מיירי אפי' בבנו אע"ג דלמרינן יכנו לא מיירי בבנו:  
**והאמר רב** ששת ביישו ובו'. תימה דצפ' החובל (ב"ק דף  
פו:) שם רבי אבא בר ממל ביישו יסן ומת מהו ולא איפשיטא והכא פריך  
בפשיטות ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת ביישו יסן חייב  
ולא גרס ומת ולא נהירא דמה ענין יסן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל  
רב ששת מתניתין היא בפרק החובל (י) המבייש את היסן חייב  
ור"ת גרס והאמר רב ששת ביישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו  
אין כל כך תימה אס לא הציא דברי רב ששת בפרק החובל  
למפשט ההיא צעיר דכי האי גונא אשכחן צנדרים בפרק אין  
צין המורד (ד' לה:) ושם דליציעא לן הנהו כהני שלוחי דידן  
או שלוחי דמיה ולא מייתי התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע  
דלמרי בפרק קמא דקדושין (דף כו:) ושם הני כהני שלוחי  
דרחמנא נינהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דלאן לא מצינן  
עבדין ושלוחי דידן עבדי: **הכאה הכאה** שאין בה ובו'. תימה  
אמאי לקי הא פן יוסף לאו שניתן לאזהרה מיתת צ"ד הוא  
דמניה נפקא לן אזהרה למכה אצו כדליתא בפרקי וצירושלמי:

**ור' שמעון** אים ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. בפרק  
המזניע (שבת דף גז:) גבי המוציא את המת במטה: **מהו שיעשה**  
שליה. צ"ד לציוא אס נמחייב אצו נדוי או מלקות: **ואחר מי**  
הסיכו. לקללו ולהכות את חבירו והלא כל ישראל הוזהרו על  
הכאת חביריהם ועל קללתם כדילפינן צד' מיתות (לעיל ד'  
מא:) אפי' נעשה שליח צ"ד לך דכתיב

(דברים כה) ארבעים יכנו וכתיב (שמואל ב'  
דף מ.) יתן ה' אותך: **ומה מי** שמואל להכותו. ברייתא תניא הכי  
במכילתא: **מאי לאו אידי ואידי.** מלוא ואינה מלוא  
תרווייהו במקום מלוא והא צנו והא צנחר והכי  
קאמר ויליף אזהרה למכה אצו: **ומה** אחר שמואל להכותו  
במקום מלוא. דכתיב יכנו: **מלוא שלא להכותו.**  
יתר מלרעיס דכתיב (דברים כה) ולא יוסף פן יוסף  
צנו שאינו מלוא להכותו אפילו במקום מלוא אלמא  
אינו נעשה שליח לך אינו דין שמוזהר שלא להכותו  
שלא להכותו שלא במקום מלוא: **ומה במקום מלוא**  
שמואל מלוא להכותו. יתר מלרעיס שלא במקום מלוא  
לא כל שכן ויליף אזהרה למכה אצו או חבירו מהכא:  
**נא אחר והכנו וקילנו פטור.** קס"ד פטור ממלקות:  
ואינו יולא. ואשמעי' דצנו אינו נעשה שליח בית דין  
לכופו ללאת וקשיא לרב ששת: ה"ג והאמר רב ששת ביישו  
יסן ומת תוך שינתו: חייב. דהא מתביישין בניו  
והאי נמי ל"ש: מכלל דחייב דקתני גבי צנו  
ממנו קאמר בתמיה והא צנאן זה שוה פרוטה מוקמת  
לה: אלא. על כרחך חייב צניו קאמר מיתה: הכא נמי.  
דמי גבי אחר פטור צניו קאמר וממלקות פטר ליה  
ואכתי מאי שנא: **צעושה מעשה עמר.** וזה שצובר  
עצירה שחייב מימה לאו עושה מעשה עמר הוא:  
**האי הסינת קללה.** דכתיב ביה בעמך: **מקשינן.**  
כלומר גמרינן במה מצינו ואיכא דלמרי היקשא  
דכתיב מכה אצו ומקלקל אצו גבי הדדי באלה

המשפטים אלא שנקרא אחד מפסיק ביניהם: **אי הכי צנו נמי.**  
דהא לא כתיב אזהרה במקלקל אצו אלא במקלקל חבירו  
שאצו בכלל עמך ב' מיתות (לעיל ד' סו.): דרב פנחס  
משמיה דרבא במסכת חגיגה בסוף חומר בקדוש:  
**במקום.** הראוי להתקיים ולא זה שנגמר דינו מיד

משום דהוי פסיק רישיה וחייב מלאכה מחשבת כיון שידע שיצטרע ור'  
שמעון דפטור משום דלמיה צריכה לגופה ולא צעי מלאכה מחשבת  
דהא ר' שמעון מחייב מקלקל דהצורה ומקלקל דמיפטור בשאר מלאכות היינו משום דלא  
הוי מלאכה מחשבת כדמוכח שלהי פרק קמא דגיגיה (דף י.) מכלל דהצורה לא חיישין  
והא דשרינן לעבול לכתחלה בשבת אס להנאת עמנו הוא צריך אפילו דם חבורי מחבר  
ה"ט משום דלמיה צריכה לגופה ור' אליעזר דמחייב טהא (י) במכבד ומרבץ לאו משום  
דליהוי פסיק רישיה דהא שרי לר' שמעון לכתחלה אלא חשיב תיקון לכבוד ולריבון  
כעין זנין ואפילו בלא השוואת גומות דבדבר מועט מיחייב משום בוגה כדאשכחן (י) גולתה  
ופוקסת ובס"פ כירה (שבת דף מז.) דהוי שרי לטלטל נר הדולק בשבת אי לאו משום  
דבסין דמסרינן צו ללאת ואלו היינו משום דאי מכבד בלא מתכוין אינה צריכה לגופה  
היא ומיהו מימה דהא לשמואל קאמר בפרק כירה (י) דבדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש  
ובמלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כר' יהודה וכיון דסבר כר"י במלאכה שאינה צריכה  
לגופה הכי שרי דבר שאין מתכוין דשרי התם (דף מא.) גבי מיחס שפיניה לתת לתוכו מים  
להפסיר אפי' שיעור לזקק דהוא ליה שגגת סקילה ו"ל דהא דלמרינן הכא קוך וסילוא משום  
דחיישין כשמתחיל להסיר שמה יתהפך דלא סגי אי לא הוי פסיק רישיה ולא יית צביל כן  
אכל שאר דבר שאין מתכוין דלא פסיק רישיה הוא שרי וליתול קוך בשבת מודה שמואל  
אע"ג דמחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה דקסבר מקלקל בחצורה פטור:

**הא בבנו הא באחר.** רואה ללמד מכאן אזהרה למכה אצו דלא נפיק מפן יוסף  
כיון דלמיה מלווה להכותו ומשמע בסמוך דאפי' ציואל ליהרג נפקא לן אזהרה לבנו  
דחייב דמוקף לה רב חסדא במסרבין צו ללאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מיילי  
להלקותו ומיהו קשה היכי אתא צו בקל ומומר מאחר כיון דלמרי פטור במסרבין צו  
ללאת ואלו היינו משום דאי מכבד בלא מתכוין דפן יוסף מיירי אפי' בבנו אע"ג  
דלמרינן יכנו לא מיירי בבנו: **והאמר רב** ששת ביישו ובו'. תימה דצפ' החובל (ב"ק  
דף פו:) שם רבי אבא בר ממל ביישו יסן ומת מהו ולא איפשיטא והכא פריך בפשיטות  
ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת ביישו יסן חייב ולא גרס ומת ולא נהירא דמה  
ענין יסן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל רב ששת מתניתין היא בפרק החובל (י) המבייש  
את היסן חייב ור"ת גרס והאמר רב ששת ביישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו אין כל כך  
תימה אס לא הציא דברי רב ששת בפרק החובל למפשט ההיא צעיר דכי האי גונא  
אשכחן צנדרים בפרק אין צין המורד (ד' לה:) ושם דליציעא לן הנהו כהני שלוחי דידן  
או שלוחי דמיה ולא מייתי התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע דלמרי בפרק קמא דקדושין  
(דף כו:) ושם הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דלאן לא  
מצינן עבדין ושלוחי דידן עבדי: **הכאה הכאה** שאין בה ובו'. תימה אמאי לקי הא  
פן יוסף לאו שניתן לאזהרה מיתת צ"ד הוא דמניה נפקא לן אזהרה למכה אצו  
כדליתא בפרקי וצירושלמי:

א) שבת קה: קו: קמא:  
כריתות כ: (ג) צ"ק פו:  
א) כמותו לז: מכות ט:  
ד) ויצמות כ: וש"נ:  
ה) שם קה: (ו) וצ"ק ד:  
ז"מ סב. חגיגה כו. יצמות  
כב: (ו) [משפטים פרשה  
ה: (ח) שבת גה:  
ט) דף מז: (י) דף פו:  
ז) ונע"י היטב תוס' וימא  
יט: ד"ה מי איכא ומסר  
ז"מ ז' ד"ה מן].

## תורה אור השלם

1. אלהים לא תקלל  
וְנָשִׂיא בְעֶמְךָ לֹא תֹאמַר:  
שמות כב כו

## מוסף רש"י

מלאכה שאינה צריכה  
לגופה. כל מלאכה שאינה  
צריכה אלא לסלקה מעליה,  
היא מלאכה שאינה צריכה  
לגופה, דבריו לא בזה לו  
והוא היה צריך לה, הלכך לאו  
מלאכה מחשבת היא לר"ש  
(שבת צג.) ביישור ישר.  
הכחו הכאה שאין בה  
שום פרוטה לזקק. שם  
יש זה משלמי פרוטה  
משלם ואינו לזקק, דליפני  
בכחיותו בלאו נעוה (לכ):  
בכחיותו יצתה תורה חובל  
במכירתו למשלומי, ודי אין  
בה שום פרוטה לזקק שעבר  
על לא יוסף פן יוסף  
(מכות ט.) דמקשינן  
הכאה לקללה. בפרשת  
ואלה המעשרים סמך  
הענין אלא שסמך אחד  
מפסיק ביניהן ואיכא למ"ד  
היכא הוא (יבמות קא.).